

af Salg paa Familiegodsene snarere skulde være grundet i, at Besidderne overhovedet ere mindre tilbøjelige til at sælge, end i Priserens Beskaffenhed. — Naar det videre er anført, at der vilde indtræde en Forværrelse derved, at Fideicommissbesidderne formeentlig skulde være mindre tilbøjelige til at lade Fideicommissmidlerne blive indestaaende i de til de tidligere Fæstere solgte Steder, end de havde været som Fideicommissgodsbesidderne, da skjønnes dette ikke at være tilstrækkelig begrundet, og det maa isøvrigt erindres, at der ved den foreslaaede Foranstaltning, hvis den faaer udstrakt Anvendelse, netop vil fremkomme en betydelig Masse Midler til Udlaan. Skjøndt disse Medlemmer saaledes anse denne Betragtning for ubegrundet, har man dog taget under Overveelse, om der ikke kunde træffes Bestemmelser, der ydede en endnu fuldstændigere Garanti mod den befrygtede Fare. Det Simpleste vilde nu vistnok være at betinge Besidderens Ret til at benytte Loven af, at alt Fæstegods var solgt, enten paa den hele Besiddelse eller paa den Hovedgaard, som han ønskede at frigjøre for Fideicommissbaandet. Men herved vilde man let berøve Loven en væsentlig Deel af dens praktiske Betydning, og tilmed stille Sagen paa en ubillig Maade mod vedkommende Besidder, der mulig havde gjort alt Rimeligt for at bevirkte sit Fæstegods Overgang til fri Eiendom, men var stødt paa Modstand hos enkelte Fæstere. Man har derfor troet at kunne give Reglen saaledes, at, forsaavidt der hørte Fæstegods til Fideicommisset eller til den Deel deraf, som ønskedes frigjort for Baandet, kunde Frigjørelsen kun omfatte en saadan Deel af det samlede Fideicommisses Hartkorn, som svarede til Forholdet mellem det oprindelig til Fideicommisset hørende Bøndergods og det i Frigjørelsens Dieblit til Selveiendom overgaaede.

Ende Medlemmer (Andersen og Berg) kunne i Meget tiltræde foranstaaende Betragtninger, men troe dog udtrykkeligt at burde fremhæve, at de ikke kunne gaae ind paa Loven, naar den ikke indeholder Bestemmelser, som paa en fuldt betryggende Maade stikke Fæsternerne imod uheldige Følger af den.

Dette kan vel i det Væsentlige naaes ved,

som ovenfor antydet, at sætte som Betingelse for Benyttelsen af Loven, at Fæstegodsset skal være bortsolgt iforveien; men da en saadan Bestemmelse sandsynlig i høi Grad vil svække den gavnlige Betydning, Loven kunde have, forsaavidt den gaaer ud paa at aabne Udgang til at løse Hovedgaarde fra det fideicommissariske Baand, troe vi, at det fortjener Overveelse, om man ikke paa en anden Maade kunde naae det for Fæsternes Vedkommende tilsigtede Niemed. I denne Henseende foresætte vi følgende Antydninger:

- 1) Fæstegodsset kan ikke løses fra de fideicommissariske Baand.
- 2) Vil Noget benytte Loven for Hovedgaardenes Vedkommende, skal Fæstegodsset forinden taxeres af et Næyn (Commission), paa hvis Sammensætning Fæsternerne faae Indflydelse. Ved en saadan Taxation, for hvilken Reglerne nærmere fastsættes af Justitsministeren, bliver det omhyggeligt at iagttage, at de i Creationsbrevene, de gjældende Love eller andre gyldige For skrifter foresindende Bestemmelser til særlig Gunst for Fæsternerne blive tagne i tilbørlig Betragtning, og at det forbeholdes Justitsministeren, saafremt han maatte finde, at dette ikke er fleet Fyldest i sit fulde Omfang, at nedsætte Taxationsværdien med et vist Procenttal.
- 3) For denne Taxationsværdi skulde Fæsternerne deres Enler eller nærmeste Arvinger til enhver Tid af et vist Aaremaal (20 Aar) kunne fordre sig Fæstestedet overdraget til fri Eiendom imod en Udbetaling af 10 pCt., og imod at forrente det Dvrigt med 4 pCt., og afdrage det med 1 pCt., indtil Summen gaaer ned til $\frac{2}{3}$ af Kjøbesummen. Dette Beløb skulde da være uopsigeligt, dog saaledes, at indtil 10 pCt. kunde fordres udbetalt, hver Gang den paagjældende Eiendom overgil til ny Eier.
- 4) De Fæstere, der ikke benytte de under Nr. 3 anførte Bestemmelser, skulde fremdeles ligeoverfor enhver Besidder nyde alle de Begunstigelser og Fordele, som nu ere eller herefter maatte blive tilstaaede Fæsternerne paa det paagjældende Lehn, Stamhus eller Fideicommissgods.